

ГЛОСАРІЙ

Аргумент – підстава, доказ, які наводяться для обґрунтування, підтвердження судження, посередництвом якого обґрунтовується істинність якогось іншого судження.

Бланк документа – уніфікована форма службового документа з надрукованою постійною інформацією реквізитів і наявним місцем для фіксування їх змінної інформації.

Дискусія – одна з форм колективного обговорення професійних проблем, мета якої виявити істину через зіставлення різних поглядів, правильне розв'язання проблеми. Під час такого обговорення виявляються різні позиції, а емоційно-інтелектуальний поштовх пробуджує бажання активно мислити.

Ділова бесіда – це розмова двох чи більше осіб з метою отримання певної інформації, вирішення важливих професійних проблем.

Документ – це матеріальний об'єкт, що містить у зафіксованому вигляді інформацію, оформлений у заведеному порядку й має відповідно до чинного законодавства юридичну силу.

Етикетна ситуація – типова комунікативна ситуація. За умовами і змістом мовної ситуації розрізняють 15 стандартних етикетних ситуацій (різновидів мовленнєвого етикету): звертання, привернення уваги; вітання; знайомство; запрошення; прохання, порада, пропозиція; погодження, згода, відмова у відповідь на прохання і запрошення; згода і незгода; вибачення; скарга; втішання, докір; комплімент; несхвалення, докір; поздоровлення, побажання; вдячність; прощання.

Закони спілкування – це загальні тенденції, які наявні в усіх типах групового та масового спілкування. Реалізуються вони незалежно від того, хто конкретно спілкується, з якою метою, в якій ситуації тощо.

Збори – це форма колективного обговорення ділових проблем, які хвилюють громадськість. Їх проводять з метою спільного осмислення певного питання.

Комунікація – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.

Культура мови – галузь мовознавства, що займається утвердженням (кодифікацією) норм на всіх мовних рівнях. Використовуючи відомості історії української літературної мови, граматики, лексикології, словотвору, стилістики, культура мови виробляє наукові критерії в оцінюванні мовних явищ, виявляє тенденції розвитку мовної системи, проводить цілеспрямовану мовну політику, сприяє втіленню норм у мовну практику.

Культура мовлення – дотримання мовних норм вимови, наголосу, слововживання і побудови висловів, точність, ясність, чистоту, логічну стрункість, багатство і доречність мовлення, а також дотримання правил мовленнєвого етикету.

Літературна мова – вища форма національної мови; унормована, загальноприйнята форма національної мови, що має певні норми, розвинену систему стилів, усну й писемну форми, багатий лексичний фонд.

Мова – це система звукових і графічних знаків, що виникла на певному рівні розвитку людства, розвивається і має соціальне призначення; ідеальна система матеріальних одиниць (звуків, слів, моделей речень тощо), яка існує поза часом і простором.

Мова професійного спілкування (професійна мова) – це функціональний різновид літературної мови, яким послуговуються представники певної галузі виробництва, професії, роду занять.

Мовна норма – сукупність загально прийнятих правил, якими користуються мовці в усному й писемному мовленні.

Мовна одиниця – це постійні мовні елементи, які відрізняються один від одного призначенням, будовою і місцем у системі мови.

Мовлення – це спілкування людей між собою за допомогою мови; мовна діяльність.

Мовна система – це організована сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених мовних одиниць (мовних засобів) і правил їх використання.

Мовний етикет – національно-специфічні правила мовної поведінки й система стандартизованих формул спілкування, що регулюють взаємини людей. Мовний етикет є тією сукупністю мовних засобів, які регулюють нашу поведінку в процесі мовлення. Термін «етикет» походить від французького слова *etiquette*, що означає ярлик, етикетка.

Мовний рівень – основні яруси мовної системи, її підсистеми, кожна з яких представлена сукупністю відносно однорідних одиниць і набором правил, яким підпорядковуються їх використання та класифікація.

Мовні формули – це закріплені традицією набори штампів, кліше, вживання яких обов'язкове в тих чи інших етикетних ситуаціях.

Нарада – одна з форм колективного обговорення професійних проблем, метою якої є вироблення і прийняття рішень щодо заздалегідь визначеного кола питань.

Національна мова – це мова певного народу в усіх її виявах: літературна мова, діалекти, територіальні і соціальні жаргони, просторіччя.

Ораторська (риторична) компетенція – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості, які визначають її здатність до ефективного спілкування.

Офіційно-діловий стиль (ОДС) – функціональний різновид мови, який слугує для спілкування в державно-політичному, громадському й економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю. Належить до виразно-об'єктивних стилів; виділяється найвищою мірою літературності.

Парадигма мовних формул – це сукупність мовних формул, які використовуються в тій чи іншій етикетній ситуації.

Перемовини – одна з форм колективного обговорення певного питання з метою з'ясування позицій сторін або підписання угоди.

Природні мови – це історично сформовані в суспільстві звукові, а потім і графічні інформаційні знакові системи.

Публічний виступ – вид усного публічного мовлення, який переслідує певну мету (інформаційну, переконання тощо).

Риторика – це наука про способи переконання та впливу на аудиторію з урахуванням її особливостей. Ця наука вивчає методiku творення тексту, визначає його структуру, найбільш придатну для зрозумілого й аргументованого викладення думки.

Словник – це зібрання слів, розташованих у певному порядку (алфавітному, тематичному, гніздовому тощо).

Співбесіда з роботодавцем – це спеціальна бесіда, під час якої роботодавець оцінює претендента на вакантну посаду.

Спілкування – це передача інформації у будь-якій формі від однієї особи до іншої безпосередньо або за допомогою засобів зв'язку будь-якого типу.

Стилістика – 1) Розділ мовознавства, що вивчає в межах національної мови суть і специфіку стилів мови. 2) Розділ теорії літератури, що вивчає стилі літературно-художніх творів. 3) Сукупність виражальних засобів мови якого-небудь художнього твору, письменника, літературної школи і т. ін.

Стратегія спілкування – це загальна схема дій учасників комунікативного процесу, загальний план досягнення мети, якої прагнуть співрозмовники.

Тактика спілкування – це система послідовних дій, яка сприяє реалізації вибраної стратегії, досягненню бажаної мети. Відомо, що одну й ту саму стратегію спілкування можна втілити завдяки різним тактикам.

Теза – це певна ідея, яку треба обґрунтувати, довести; це судження, що слугує основою, вихідним пунктом міркувань стосовно якоїсь теми / проблеми й потребує

послідовного доведення, аргументування з огляду на її суперечливість, невідповідність загальноприйнятим поглядам на відповідну тему чи проблему.

Текст – це об'єднана змістовним зв'язком послідовність знакових одиниць, основними властивостями якої є зв'язність і цілісність. Для тексту характерні такі риси: зовнішня зв'язність, внутрішня осмисленість, можливість своєчасного сприйняття, здійснення необхідних умов комунікації та ін.

Телефонна розмова – це один із видів усного ділового мовлення; це контактне в часі, але дистантне в просторі й опосередковане спеціальною апаратурою спілкування співбесідників.

Тип мовлення – це спосіб викладу інформації, що обирається автором і орієнтований на одне із завдань: статично змалювати дійсність, описати її; динамічно відобразити дійсність, розповісти про неї; відобразити причинно-наслідкові зв'язки явищ дійсності.

Формуляр документа – це модель (зразок) побудови однотипних документів, яка передбачає чітку послідовність розташування певних реквізитів.

Функціональний мовний стиль – це різновид літературної мови, що обслуговує певну сферу суспільної діяльності мовців і відповідно до цього має свої особливості добору й використання лексичних, граматичних, фразеологічних та інших мовних засобів.

Штучна мова – це мова, чия фонологія, граматики та/або словниковий запас були цілеспрямовано створені особою чи групою осіб як допоміжні знакові системи для точної й економної передачі наукової та іншої інформації.